

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI
TOVARNE OBUVTE

Peko

TRŽIČ

čevljar

LETNIK XI

STEVILKA 11

NOVEMBER 1971

Ob rojstvu republike

Letos bo preteklo že 28 let od tistega dogodka v NOV in ljudski revoluciji naših narodov, ki pomeni izraziti mejnik v zgodovini Jugoslavije, tako v njenem notranjem državnem življenju, kakor v mednarodnih odnosih. To je drugo zasedanje AVNOJ-a, ki je bilo 29. novembra 1943. leta v osvobojenem, lepem bosanskem mestecu Jajcu. Ta dan je rojstni dan Socialistične federativne republike Jugoslavije, dan, ki je posebno v teh dneh, ko praznujemo in proslavljamo obletnico, prav gotovo prisoten v naših mislih.

Sredi vojne vihre in okupacije Evrope je nastala nova država in mednarodno pravna skupnost jugoslovanskih narodov na demokratičnem federativnem principu zasnovana in zgrajena nova Jugoslavija kot skupnost svobodnih in enakopravnih narodov.

Nova Jugoslavija se je rodila sredi največjih bojev proti okupatorju in domačim izdajalcem. Jugoslovanski narodi so svojo bodočnost zaupali le sebi in svojemu partizanskemu orožju, kajti zavedali so se, da si svobodo lahko ohraniš le, če si jo sam priboiš. Niso čakali konca vojne, ampak so, zaupajoč v svojo vojaško silo in ljudsko oblast, razglasili sredi vojne vihre 29. novembra 1943 vsemu svetu svojo odločitev — rojstvo nove države Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Če se ozremo na prehojeno 28-letno pot nove Jugoslavije, ugotovimo, da je naš družbeni sistem doživel več sprememb, v želji, da bi se upravljanje države kakor gospodarstva preneslo na vse ljudi v naši državi, da bi vsak resnično občutil tisto svobodo in enakopravnost, ki je bila v naši revoluciji izvojevana. Vsi vemo, da ni vse urejeno tako kot bi mi želeli, vendar je vse to odvisno le od zrelosti in zavednosti vsakega posameznika in vseh članov naše socialistične skupnosti.

Ob prazničnem razpoloženju se nehote spominimo tudi narodov, ki še danes, ko mi že vrsto let uživamo svobodo, še vedno živijo v neenakosti.

Nadaljevanje na 7. str.

Peta etaža

Zamisel o ureditvi pete etaže v upravni del naše tovarne je že stara. Vodila jo je predvsem težnja, da se na enem mestu zberejo vse strokovne službe, ki so za nemoteno in hitro delo v podjetju potrebne.

Prostor, velik ca 1400 m², je smiselno in prostorsko razdeljen na povsem zaprte pisarne, kot so prostori vseh direktorjev, sejnih sob, strojnega knjižnega in ekonomata ter vzorčne sobe in na dvo-ranski sistem pisarniških prostorov. Prostori so razdeljeni s hrastovo furniranimi stenami do višine vrat (204 centimetri), brezbarvno steklo do stropa pa bo tudi prostorom, ki so odmaknjeni od zunanjih oken, nudilo dovolj svetlobe.

Strop je obdelan z naravno barvanimi fugiranimi letvami. Enoličnost stropa prekinjajo korita flourescentnih cevi in pet svetlobnikov s tremi kopolami v vsakem.

Pod cele pete etaže je prekrit s tapsonom peščene barve, vrata v posamezne prostore pa so čokoladno ople-skana. Celotna barvna lestvica je dobro uglašena za prijetno počutje vseh, ki bodo delali v teh prostorih.

Izvajalec nosilnega ogrodja za predelne stene je SGP »Projekt«, strop in pod montira Obrtno podjetje iz Tržiča, mizarska dela pa je prevzel mizar Ogris iz Kranja. Ker se končanje posameznih del navezuje eno na drugo, točnega datuma vselitve v 5. etažo ni mogoče napovedati, vendar se vsi trudimo, da bi bilo delo čimprej gotovo.

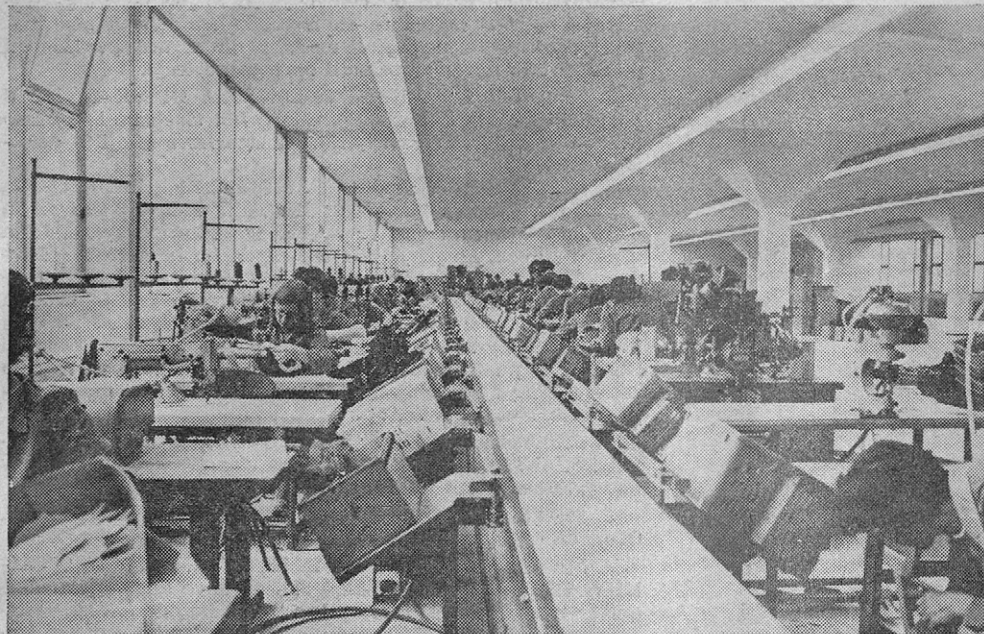
Vse načrte za ureditev 5 etaže je pripravil tovarniški biro.

K. M.

inž. Maks Sedej

*Iskrene čestitke vsem članom
delovne skupnosti ob dnevu
republike*

**družbeno politične
organizacije in
samoupravni organi**

Preseljena šivalnica 514 (sedaj linija I) v novih prostorih

Ugodna ocena tričetrletja

V četrtek 18. novembra je zasedal delavski svet tovarne. Obširen dnevni red so člani obravnavali in potrjevali sklepe o posameznih točkah. Ko to poročamo, seja delavskega sveta še traja (material smo morali oddati v tiskarno že 18. nov.). Zato vas bomo samo na kratko informirali o najbolj važnih točkah dnevnega reda, ki so bile obravnavane na 14. zasedanju delavskega sveta.

Direktor finančnega sektorja Janez Kališnik je poročal o uspehih poslovanja v prvih 9 mesecih in periodičnem obračunu.

Ugodna poslovna gibanja, ki smo jih letos ugotavljali v predhodnih obdobjih, so trajala vseh devet letošnih mesecev. Zato so tudi naši uspehi zelo dobri.

V proizvodnji se je povečala produktivnost za 4 odstotke. Količinsko se je proizvodnja v primerjavi z lanskim letom povečala za 10 odstotkov. Seveda, če upoštevamo pri tem še vložene minute v en par čevljev, pa je proizvodnja višja celo za 16 odstotkov. Število defektov se je v primerjavi z lanskimi znižalo.

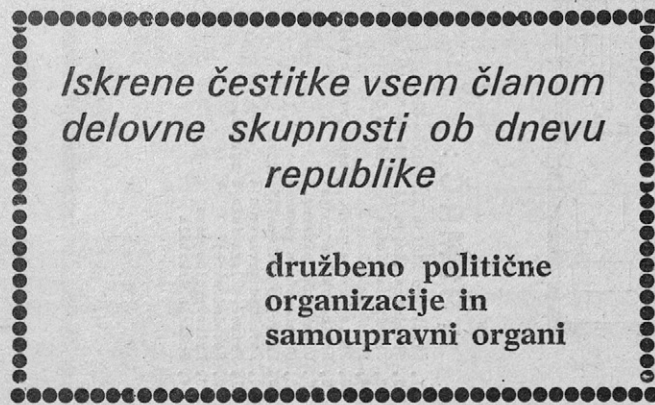
Pri prodaji se je zelo povečal izvoz na zahod in to kar za 168 odstotkov, kar predstavlja 18 odstotkov celotne prodaje podjetja. Prodaja osnovnih proizvodov je letos večja za 29 odstotkov. Tudi prodaja na domačem trgu se je povečala za skoraj 15 odstotkov. Vsi ti rezultati prvih devet mesecev so ugodno vplivali na dohodek in njegovo delitev. Naše podjetje je zelo likvidno. Celotni dohodek podjetja je letos višji za 50,5 odstotka v primerjavi z lanskim letom. Po odbitju vseh zakonskih in pogodbenih obveznosti je dohodek podjetja večji za 57 odstotkov. Izračun pokaže tudi, da so se osebni dohodki povečali v devetih mesecih za 27 odstotkov. Povprečni osebni dohodek v naši delovni organizaciji je 1.389,00 dinarjev.

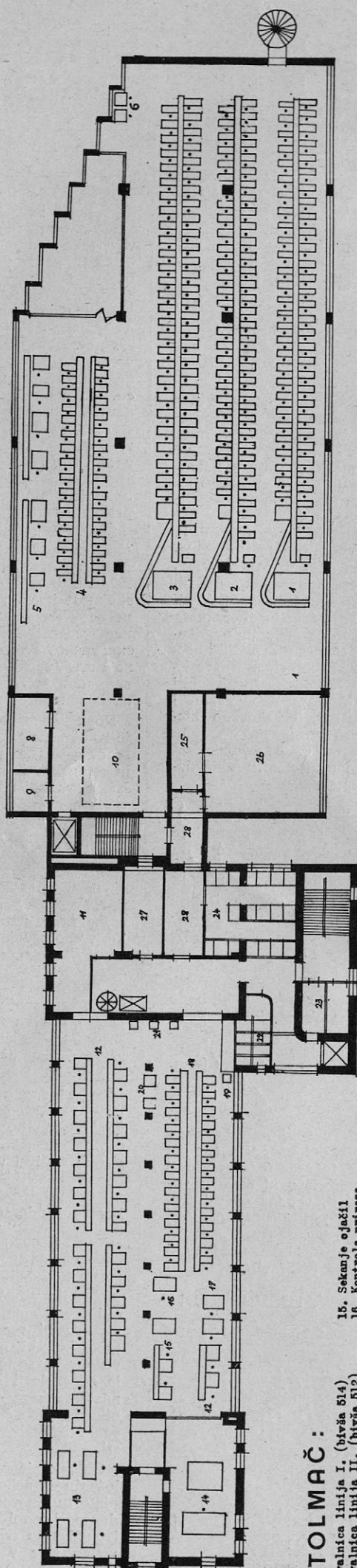
Če pogledamo še delitveno sorazmerje, vidimo, da je bilo letos 61,2 odstotka namenjeno za osebne dohodke in 38,8 odstotka za sklade. Lani pa je bilo 72,2 odstotka namenjenih osebnim dohodkom in 27,8 odstotka za sklade podjetja.

Ostali poročevalci so poročali članom delavskega sveta o poročilu inšpekcije SDK o pregledu zaključnega računa, predlagali prenos sredstev sklada skupne porabe, potrditev sprememb statuta POD in POP, rebalans investicijskega plana za prodajno mrežo, nabavo dodatne opreme za plastiko.

Razpravljali so tudi o odprodaji nepremičnin ukinjenega obrata »cvekarne« in o določitvi novoletnih nagrad za upokojene in člane delovne skupnosti, ki so v JLA.

Več o tem vam bomo poročali v zadnji letošnji številki »čevljarja«.

TOLMAČ:

1. Šivalnica linija I. (bivša 514)
2. Šivalnica linija II. (bivša 512)
3. Šivalnica linija (bivša 513)
4. Pomožni trak
5. Str. za razna preb., preseki, var. in vti.
6. Kabine za brizganje
7. Obratovska pisarna
8. Obratovska pisarna
9. Priročni skl. vnetilj. snovi
10. Dovršena proizvodnja
11. Priroč. skl. za izdaja zg. mat.
12. Sekalni stroji
13. Prirezovalne mise
14. Sekanje tekstila
15. Sekanje ojačil
16. Kontrola pririsa
17. Izenačevanje sg. materiala
18. Tanjšanje zgornjih delov
19. Svojenje zgornjih delov
20. Sekanje reparature
21. Kompletiranje zgornjih delov
22. Sanitarije moški
23. Garderobe moški
24. Sanitarije ženske
25. Umivalnica ženske
26. Garderoba ženske
27. Rampa
28. Hodnik

IV. etaža novega objekta (3. nadstropje)

Nova razporeditev oddelkov

V času prebiranja teh vesti, dosedanji oddelke šivalnice 514 že dela v novih prostorih. Odslej ga bomo imenovali linija I. Prav te dni pa potekajo selitve še preostalih šivalnic v nove prostore. Kako potekajo te selitve, naj vas seznanj naslednji zapis.

1. **MONTIRANJE POMOŽNEGA TRAKU** (odlagalnih polc), ob katerem se bo odvijal transport po klasičnem načinu (z raznašanjem partij od delovnega mesta do delovnega mesta). Na njem se bo priučevala novosprejeta delovna sila, trak bo zaseden tudi z delovnimi mesti, ki jih zaradi specifičnosti plana ni bilo mogoče postaviti ob transporterje.

2. **SELITEV ŠIVALNICE SEDANJEGA ODDELKA 512 V NOVE PROSTORE** (linija II). Enako kot šivalnico 514, bomo tudi to preselili kompletno, t. j. transporter s stroji in delovnimi mizami.

3. **SELITEV TRANSPORTERJA ŠIVALNICE SEDANJEGA ODDELKA 511 V NOV PROSTOR** (linija III). Ob tem se bo marsikdo vprašal, zakaj premestiti transporter tega oddelka v novo stavbo, ko pa je bilo slišati, da bo kompletna izdelovalnica zgornjih delov 511 preseljena v prostore sedanje izdelovalnice zgornjih delov 512. K taki odločitvi nas je navedla želja, da bomo imeli v novi šivalnici zgornjih delov na vseh treh linijah transporterje enega proizvajalca (v našem primeru ROG). Ker pa je transporter šivalnice 513 znamke USM, bo vnaprej istega uporabljal oddelke šivalnice 511 v obnovljenih prostorih bivše šivalnice 512.

4. **SELITEV STROJEV IN DELOVNIH MIZ IZ ŠIVALNICE SEDANJEGA ODDELKA 513** ob transporter (linija III) v nov prostor. S tem je tudi ta oddelke v celoti zaključen.

5. **SELITEV TRANSPORTERJA ŠIVALNICE SEDANJEGA ODDELKA 513**, v prostore dosedanje šivalnice oddelka 512.

6. **PRESELITEV STROJEV IN DELOVNIH MIZ IZ ŠIVALNICE SEDANJEGA ODDELKA 511**, ob novo postavljen transporter v dosedanjem oddelku 512. S tem bo oddelke izdelovalnice zgornjih delov 511 zopet popoln, vendar bo samo v drugem prostoru in šivalnica ob drugem transporterju.

7. **PRESELITEV SEKALNIH STROJEV IN GRUPE TANJŠANJA DOSEDANJEGA ODDELKA 513**, na mesto, kjer je bila šivalnica oddelka 511. S tem smo oddelke 513 dokončno izpraznili in imamo možnost za dokončno ureditev. Tako bo potrebna prevleka tal z vinaz ploščicami, na mestu sedanje elektro delavnice bo urejen prostor za sekanje tekstila, na mestu sedanje delavnice obratnih mehanikov pa prostor za priročno skladišče za izdajo zgornjih materialov ter beljenje in pleskanje celotnega prostora.

Sele po tako izvršeni ureditvi prostora bo sledila preselitev sekalnice zgornjih delov in priprave za šivanje iz oddelka 511 v preurejeno sekalnico zgornjih delov (sedanja izdelovalnica zgornjih delov 513).

Izpraznjeni oddelke izdelovalnice zgornjih delov 511, se bo zasedel s šivalnico 516, ki se nahaja v Tržiču v prostorih bivšega Tria, na eni strani, na drugi strani pa z vulkanizacijo.

V preselitev vulkanizacije nas ne sili samo utesnen in neustrezen prostor, temveč tudi dobava še preostalih stiskalnic za gumarno, za katere pa v primeru, da se zavleče s preseljitvijo vulkanizacije, sploh ni prostora za montažo.

S tem bi bil v glavnem zaključen celoten ciklus selitev posameznih oddelkov, razen selitev oddelkov v stavbi montažnih oddelkov, o katerih bomo pisali v eni izmed naslednjih števil.

Kakšen bo izgled nove izdelovalnice zgornjih delov pa vam prikazuje priložena skica levo.

Jože Močnik

Iz leksikona samoupravljalcev Denar

V kapitalizmu je denar sredstvo, s katerim vse ostale vrste blaga izražajo svojo vrednost in s pomočjo katerega se medsebojno menjujejo. Kot nujni proizvod menjave in prometa, je denar v kapitalizmu dosegel vrhunec svojega razvoja, ko je opravljal naslednje funkcije: 1. kot merilo vrednosti; 2. kot prometno sredstvo; 3. kot sredstvo kopičenja blaga; 4. kot plačilno sredstvo in 5. kot svetovni denar ali zlato.

V socializmu se denar različno razlaga. Po nekaterih mišljenjih ne dobi neke nove funkcije in ne izgublja stare. Dosledno po teh mišljenjih se v socializmu ne menjajo oblike in funkcije denarja, ampak se menja njegova družbena vsebina.

Spremenjena družbena vsebina denarja je v tem, da denar s svojimi funkcijami služi socialističnemu načinu proizvodnje. Denar ne služi več za eksploatacijo delavskega razreda, ampak za zadovoljevanje osebnih in kolektivnih potreb socialistične družbe.

Nova delovna enota v Tržiču

Vsi vemo, da je lani skupščina občine Tržič uvedla v Runo prisilno upravo in izvedla postopek za prisilno poravnavo. 29. septembra je delovna skupnost »Runa« z referendumom izglasovala pripojitev k naši tovarni. V prostorih nekdanje usnjarne že teče poskusna proizvodnja skyversa, ki smo ga doslej uvažali. Zaposlili smo vodjo našega oddelka tovariša Franca Stanka, da nam na kratko kaj pove o novi proizvodnji.

Uredništvo: Tovariš Stanko, povejte nam, kakšne so bile priprave na začetno proizvodnjo?

Priprave so bile zelo skrbne in intenzivne. Na to delovno mesto sem prišel 18. julija in

in posredno vezani na proizvodnjo skyversa?

V glavnem prostoru so stroji, ki so potrebni za predelavo. Poleg tega prostora pa so že oddelki za pripravo barv, strojnega brušenja, nanosa

razne podloge, v zadnjem času predvsem za podloge pri izdelavi obutve. Z belgijsko firmo TMB smo se dogovorili, da nam bo dobavljala cepljene ovčje kože. To je osnovna surovina, ves ostali postopek pa izvedemo pri nas. Za zdaj smo edini predelovalec te vrste kož v Jugoslaviji.

Uredništvo: Kakšni so Vaši obeti glede proizvodnje skyversa?

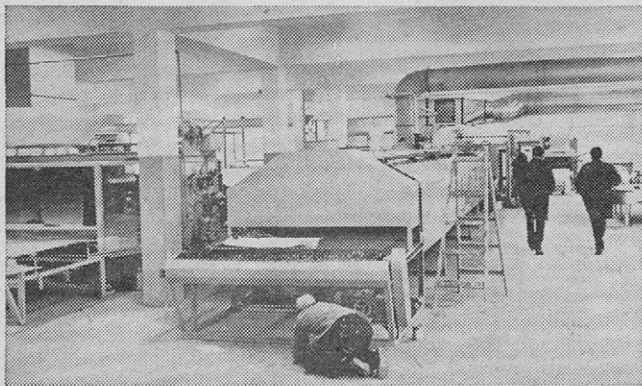
Začeli smo s 500 kubičnimi metri dnevno. V kratkem bomo proizvodnjo povečali na 700 in s tem pokrivali domače potrebe. Naš cilj je oskrbovati s skyversom tudi druga podjetja, najprej tista, ki z njimi redno sodelujemo in zatem še ostala. Želimo ga proizvajati čimveč in s tem zmanjšati potrebo po uvozu in zmanjšanju deviznih izdatkov naše panoge.

Uredništvo: Kdaj ste začeli s proizvodnjo?

Prvi poskus je bil narejen že julija. Redna poskusna proizvodnja pa teče od začetka novembra. Pri začetnih težavah sta nam bila v veliko pomoč belgijska strokovnjaka, ki sta zaposlena pri firmi TMB. Zal smo imeli prav tedaj zastoj zaradi redukcije električnega toka in brizgalnega stroja.

Vodji tega najmlajšega oddelka se zahvaljujemo za razgovor, vsem zaposlenim v novi delovni enoti usnjarne pa želimo, da bi redna proizvodnja kmalu uspešno stekla.

Mirko Kunšič

Nov obrat slikan pred začetkom poskusne proizvodnje

sedaj, ko je poskusna proizvodnja stekla, se šele vidi koliko je bilo narejenega v tako kratkem času. Preuredili smo prostore, uredili stroje, energetske naprave in ostalo opremo ter jih tako pripravili za novo proizvodnjo.

Uredništvo: Koliko prostora imate, ki so neposredno

osnovne barve, skladišča surovin in izdelkov in skladišče za kemikalije in rezervne dele.

Uredništvo: Povejte nam, kaj je to skyvers — kako ga proizvajate?

Skyvers nazivamo ovčje usnje, ki ga uporabljamo za

Nabava orodij za proizvodnjo podplata

Že odkar obstoja pri nas gumarna nabavljamo poleg surovin, ki so potrebne za izdelavo gume, tudi orodja za pečenje profilnih podplata. Mnogo naših sodelavcev ne ve, kako izgledajo ta orodja in jih bom zato podrobneje opisal. To je železna plošča, ki je 300 do 600 mm dolga, 265 mm široka in od 30 do 60 mm debela, razdeljena pa je na dva dela: zgornji ali moški in spodnji ali ženski del. V oba dela je vgravirana oblika podplata v katerega se da surovec, kakor se imenuje zmes iz katere pečemo, pod pritiskom in visoko temperaturo, gumijaste podplate.

Zaenkrat so najbolj številni in cenjeni italijanski proizvajalci teh orodij, ki imajo svoje delavnice večinoma v mestu Vigevanu, ki je 30 km oddaljeno od Milana. Tudi naša orodja so narejena v Vigevanu pri firmah Mirabelli, Baldin, Babal in Apago, le firma Zago je v Padovi. Največ orodij naročamo pri Mirabelliju, ki smo ga spoznali preko špediterja Comex iz Gorice. V tej delavnici, ki je last gospodov Mirabellija in Merla, je zaposlenih 14 delavcev. Ob vsakokratnem naročilu nas lastnika osebno obiščeta.

Vedno večja potreba po orodjih in vedno krajši roki dobave so nas prisilili, da smo si poiskali še nekaj proizvajalcev, če smo hoteli, da bo proizvodnja v redu potekala. Zato smo poleg Mirabellija

navezali stike še s štirimi proizvajalci, ki so bili že prej znani našemu tržišču. Vendar pa je še vedno Mirabelli tisti, ki je naš prvi in najkvalitetnejši proizvajalec. Velika prednost pri tej firmi je v tem, da je pri njej zaposlen naš rojak Dobran, ki je poleg lastnikov tehnično najbolj podkovan.

Način naročanja orodij je bolj zapleten in zahteven, kot pri ostalih materialih. Ob vsakokratnem naročanju serije orodij, povabimo v našo tovarno proizvajalca in mu izročimo šablone, vzorce in načrt, ter ga podrobno seznanimo z našimi zahtevami. V mislih imam elemente, ki so v načrtu težko razumljivi. Večkrat samo izrazimo naše želje, način izdelave pa prepustimo proizvajalcu. Proizvajalec nam v

roku enega tedna pripravi vzorčno orodje, ki ga potem mi pregledamo in preizkusimo. Šele po potrditvi vzorca lahko začne proizvajalec z izdelavo cele serije.

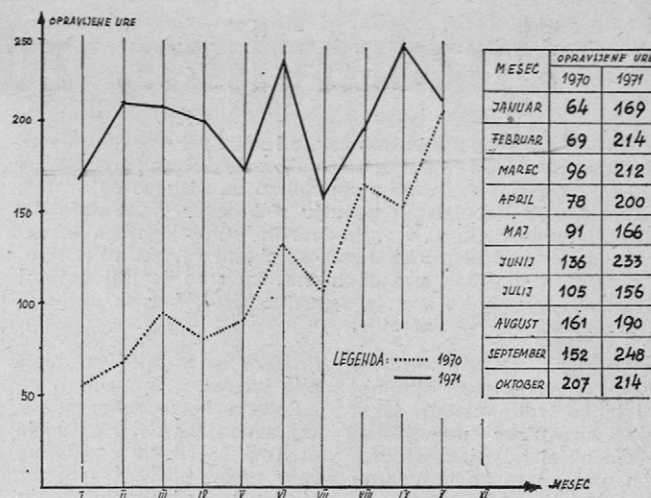
To je običajen postopek, mnogokrat pa se zgodi, da po želji kupca obutve spreminjamo obliko podplata med proizvodnjo, kar pa seveda bistveno vpliva na rok dobave, včasih pa tudi na ceno.

Kot sem že omenil, so Italijani najbolj cenjeni kot proizvajalci, saj so zelo natančni pri delu in tudi ne predragi in zato imajo kupece po vsem svetu. Naša tovarna je dobila ponudbe za izdelavo orodij iz Avstrije in Nemčije, toda njihove cene in eksperimentalnost močno zaostajajo za Italijani.

Niko Hladnik

Biti pri ženinih starših pomeni biti znova otrok.

Povej skrivnosti vetru, ki piha mimo tebe, nikar pa jih ne povej svoji ženi.

PRIMERJAVA OPRAVLJENIH STROJNIH UR NA RAČUNALNIKU V PRVIH DESETIH MESECIH 1970 IN 1971 LETA

Dve leti računalnika

Obletnice so ponavadi prilika, da se napravijo bilance uspehov in neuspehov, zato je prav, da to storimo tudi ob drugi obletnici obstoja najmlajšega in najmanjšega sektorja podjetja oziroma ob drugi obletnici instalacije našega računalnika.

Pa se najprej nekoliko pomudimo pri neuspehih! Pri tem naj bralec ne sprejme mojih misli kot opravičilo, ampak bolj kot pojasnilo oziroma gledanje na problem z mojega stališča. Čeprav o kakšnem neposrednem neuspehu ne bi mogel govoriti, včasih le občutimo določeno nezadovoljstvo z našim delom; predvsem grede očitki na račun hitrosti pri prevzemanju podatkov v obdelavo. Vedeti pa moramo, da smo pred dvema leti zaorali ledino na področju strojne obdelave podatkov in da je računalnik kljub svojim fantastičnim možnostim in sposobnostim stroj-avtomat, ki pa ne začne bruhati množice pravih podatkov že ob samem priklopu na električno omrežje, ampak šele po dolgotrajnem in trudapolnem delu vseh, ki mu strežejo, kakor tudi le ob visoki stopnji discipline in organizacije podjetja kot celote. Po drugi strani pa se moramo zavedati tudi dejstva, da je investicija v računalnik vsekakor dolgoročna naložba in da se po ocenah strokovnjakov normalna doba uvajanja giblje med dvema in tremi leti.

Naša prva naloga je področje prodaje, torej delo s poslovalnicami. To pa je vsekakor zelo obširno, zapleteno in kompleksno področje dela, naloga, pri kateri so si opekli prste že mnogi drugi centri, ki razpolagajo z veli-

ko močnejšimi računalniki. Zato ni čudno, da v sami tovarni ni toliko občutiti naše prisotnosti, ker pač pretežno delamo za poslovanice.

Lahko pa trdim, da so prvi rezultati že tu. Prva in najtežja faza obračuna poslovalnic je že za nami. Z novoletno inventuro bo namreč sprejeta pod obračun z računalnikom še zadnja skupina poslovalnic in tako se bomo v letu 1972 lahko lotili tudi druge, lažje faze, to je uporabe zbranih in prečiščenih podatkov. Prav tako nam s tega področja pravkar teče poizkusno obračunavanje prometnega davka po poslovalnicah.

Seveda pa ob tem uvajanju novih del tečejo tudi vsa dela s področja, ki smo jih že prevzeli v obdelavo! Obračun skladišča končnih izdelkov z dnevnim zajemom proizvodnje in obračunom proizvodnje montaž po planskih stroških, fakturiranje končnih izdelkov domači mreži in odjemalcem, refakturiranje in odbitki.

Po drugi strani pa pripravljamo kompletno področje materialnega poslovanja in z novoletnimi inventurami bomo že začeli voditi stanje zalog v dveh skladiščih. Sicer pa nam izkoriščanje računalnika še najbolj prikazuje podatki o opravljenih strojnih urah na računalniku in primerjava z istim razdobjem lanskega leta.

EDI BEDINA

V novoletni številki boste brali:

**Obiskali smo poslovalnico v Banji Luki
Razgovor z direktorji sektorjev
Novoletna anketa**

Pozdravljen, zdravnik

V oktobru se je poslovil od nas, od naše delovne skupnosti, dr. Tone Martinčič — doslej zdravnik naše obratne ambulante. Ob tej priliki se vsaj bežno spomnimo na njegovo dejavnost, na prispevek k boljšemu počutju slehernega člana naše delovne skupnosti, kajti v vseh devetih letih njegovega humanega dela v podjetju PEKO smo se skoraj vsi srečali z njim. Pri njem smo iskali pomoč takrat, ko smo je bili najbolj potrebni, takrat, ko nas je zapustilo tisto, kar je največje človeško bogastvo — zdravje.

Prepričan sem, da v imenu vseh članov delovne skupnosti lahko trdim, da pri iskanju zdravniške pomoči ni nihče odšel od njega razočaran, pač pa ravno nasprotno — odhajali smo potolaženi, z upanjem na skorajšnje izboljšanje našega zdravstvenega stanja in hkrati z željo, da se ob iskanju zdravniške pomoči ponovno srečamo z njim.

V letu 1962 je bila ustanovljena obratna ambulanta PEKO z namenom, da se zdravstveno varstvo čim bolj približa delavcu. Za ustanovitev obratne ambulante ima prav dr. Tone Martinčič neprecenljive zasluge; ne samo za njeno ustanovitev, ampak tudi za njen nadaljni razvoj, saj je bil ves čas od ustanovitve zdravnik in vodja. V vseh teh letih je opravil za naše podjetje, za našo delovno skupnost kurativno in preventivno delo.

Do konca leta 1970 je naša ambulanta delovala kot pomožna zdravstvena enota zdravstvenega doma Tržič oziroma zdravstvenega doma Kranj. S 1. 1. 1971 pa je bil dan na osnovi pogodbe med zdravstvenim domom Kranj in našim podjetjem naši ambulanti status samostojne obratne ambulante (zdravstvene enote) v okviru Zdravstvenega doma Kranj. Tudi pri pridobitvi tega statusa sodelovanje in prizadevnost

dr. Toneta Martinčiča nista bila izvzeta.

Poleg svojega rednega, dokaj napornega dela, pa se je dr. Tone Martinčič v zadnjem času resno posvetil svojemu strokovnemu izpopolnjevanju ki ga prav sedaj zaključuje z zaključnimi izpiti za specialista splošne medicine.

Ob koncu preteklega meseca smo se v imenu delovne skupnosti poslovili od dr. Martinčiča predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij ter uprave podjetja. Slovo je bilo skromno, kot je bil skromen po svojem humanem značaju tudi on sam ves čas dela in življenja med nami.

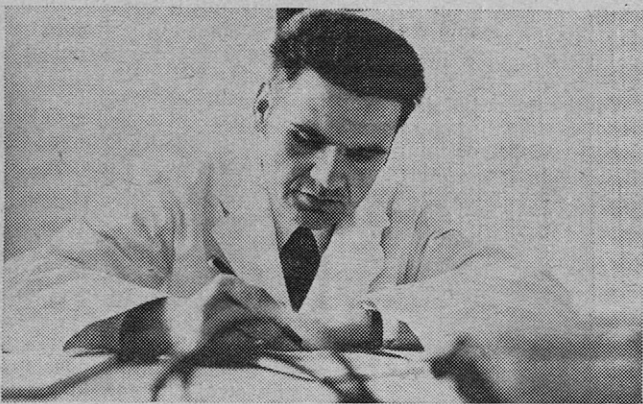
Za vse delo, ki ga je opravil za našo delovno skupnost, se iskreno zahvaljujemo. Že-

limo mu, da bo njegovo delo na področju zdravstva še uspešnejše in plodnejše kot doslej.

Vzporedno z odhodom dr. Martinčiča pa je prav, da na kratko obvestimo delovno skupnost o nadaljnjem delu naše obratne ambulante. Vodstvo obratne ambulante je s 1. 11. 1971 prevzel dr. Oto Kikel, ki bo zaenkrat ordiniral v obratni ambulanti vsak dan, razen sobote, po dve uri. Z začetkom prihodnjega leta pa se bo obratna ambulanta preselila v nove prostore, ki bodo primerno urejeni za popolnejše ambulanto delo. S tako ureditvijo pa bodo tudi dani pogoji, da bo naša obratna ambulanta dejansko postala samostojna zdravstvena enota, v kateri bo tudi zdravnik zaposlen s polnim delovnim časom za opravljanje preventivne in kurativne dejavnosti.

Dr. Oto Kiklu izrekamo dobrodošlico z željo, da bi pri delu čimbolj uspešno reševal vse probleme zdravstvenega varstva v podjetju.

Marjan Markič

Naš novi zdravnik dr. Oto Kikel

Preprosto dejstvo

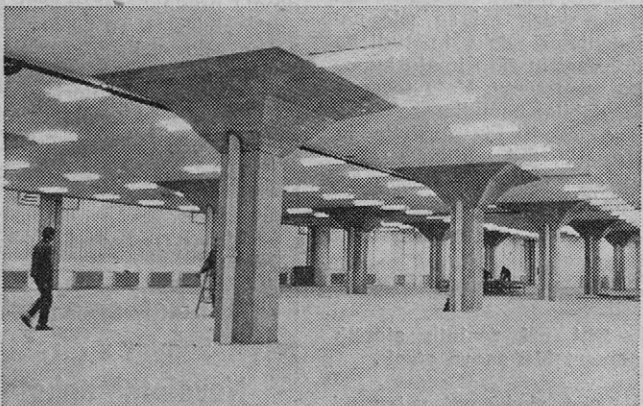
Življenjski stroški bodo letos narasli za 17 ali 18 odstotkov. Poprečno zvišanje letošnjih zaslužkov za 22 odstotkov (nominalno) se je ravno zaradi tako visokega skoka cen zreduciralo na dejansko zvišanje za komaj 6 do 7 odstotkov. Poprečna plača je še nekoliko manjša od 1500 dinarjev (večja od poprečja je samo v Sloveniji in na Hrvaškem), zato bodo poprečno bolj zaostajali v standardu tisti, ki zaslužijo manj od poprečja. Tako pridemo do tistega vprašanja, ki zdaj precej skrbi našo družbo — poglobljanja socialnih razlik. Inflacija le še pomaga, da se ta prepad veča.

Kdo tedaj polni velike blagovnice in od kod podatek, da je promet blaga v trgovini letos za tretjino večji v

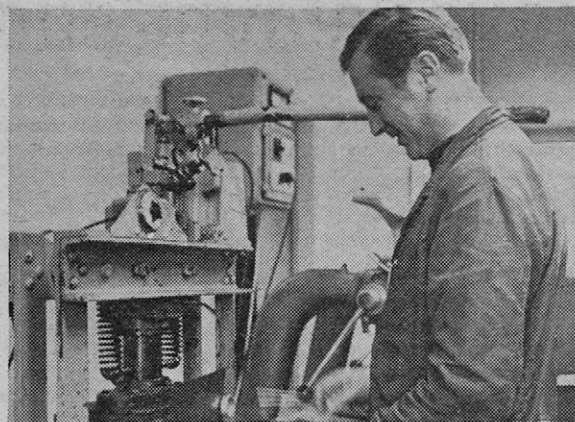
primerjavi z lanskim letom? Odgovor je treba poiskati ne samo pri tistih občanih, ki

imajo globoke žepe, ampak tudi v znanem in preprostem gospodarskem dejstvu: kadar manj velja, ga skušajo vsi čimprej spremeniti v blago.

**Povzeto po:
Politiki in Delu**

Tako izgleda druga etaža novih prostorov

Vulkanizacija gume

Preizkušanje gume

Preizkušanje gume sodi v vsakodnevno delo laboratorija.

Vsak dan pobiramo vzorce vseh surovih zmesi, ki so bile zmešane na dvovaljčnikih v gumarni. Ta surovci v laboratoriju zvaljamo na malem dvovaljčniku na primerno debelino. Iz surovca nasekamo vzorce premera približno 6,5 cm. Ti vzorci se nato vulkanizirajo v mali hidravlični stiskalnici pri približno enakih pogojih kot so na velikih stiskalnicah v gumarni; to je pri temperaturi 150–160°C od 7–11 minut. Pritisk bi moral znašati 200 atmosfer, vendar ga z ročno stiskalnico ni mogoče doseči, kar pa bistveno ne vpliva na kvaliteto vulkanizata.

Iz vulkaniziranih vzorcev že lahko predvidevamo defekte, ki bi se pojavili v proizvodnji. Defekt se lahko pojavi zaradi vlažnih surovin, slabega mešanja (neena-komerna porazdelitev) ali nepravilnega razmerja zahtevanih surovin.

Iz ohlajenih vulkaniziranih vzorcev izrežemo kolobarje zunanega premera 5,7 cm in notranjega 4,5 cm. Še prej zmerimo debelino in trdoto vzorcev. Na ročni stiskalnici namreč ni mogoče doseči enakih pritiskov in zato tudi vzorci niso enako debeli. Meritve na dinamometru pa so odvisne od debeline kolobarja, zato je potrebno pri računanju rezultatov upoštevati debelino vsakega posameznega vzorca.

Vzorci vpnejo na dinamometer in raztrgamo. Silo, ki je potrebna za pretrganje kolobarja in % raztezka, odčitamo na skali dinamometra. Rezultati meritev so standardizirani za posamezne vrste zmesi. Primerjava rezultatov nam pokaže stopnjo kvalitete gume.

Rezultati meritev trdote, raztržnosti in raztezka se vpišejo v preizkusni list, ki ga oddamo v gumarno, da lahko spremljajo kvaliteto opravljenega dela pri sestavi in mešanju zmesi.

Za pripravo nove zmesi se sestavi 1 kg zmesi in zmeša na malem dvovaljčniku v laboratoriju.

Po izvršeni vulkanizaciji izmerimo poleg trdote, raztržnosti in raztezka še specifično težo in obrabo nove zmesi. Pri formiranju nove ali pri spreminjanju že obstoječih zmesi skušamo doseči čim manjšo specifično težo (lahki podplati) in najvišjo dovoljeno obrabo.

Vzporedno z razvojem zmesi za nov artikel kontroliramo v sodelovanju s podplatnim modelirjem vzorčne kokile glede na šablone. S šablonami se kontrolirajo tudi podplati, ki so zvulkanizirani na vzorčnih kokilih. Na ta način se ugotovi % krčenja podplato.

Občasno izdelujemo drobne predmete iz gume kot npr. odbijače za sekalne nože, transportne blazinice in razne vložke za potrebe našega podjetja, kot tudi za zunanje naročnike.

V laboratoriju imamo tudi en par Lorenzini stiskalnic za vulkanizirano obutev, na katerih skupaj z mojim oddelkom za vulkanizirano obutev preizkušamo gume, cepljenec in zgornje dele novih artiklov, preden gredo v redno proizvodnjo.

Dnevno redno pregledamo najmanj 80 vzorcev, večjih tudi do 120, odvisno od proizvodnje v gumarni.

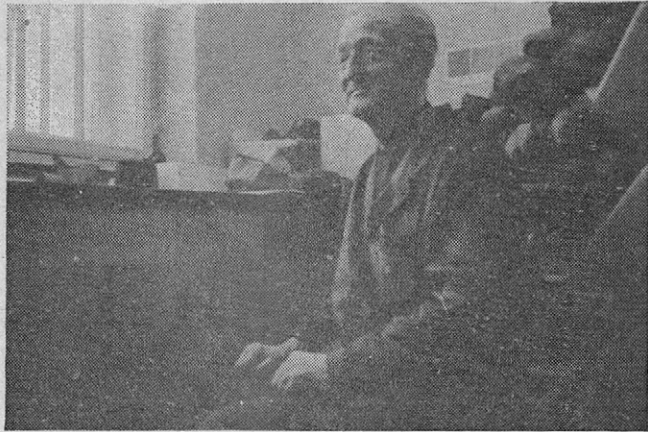
Janko Gros

Hvala lepa, tovariš Janez Meglič

Tokrat smo za razgovor zaprosili dolgoletnega člana naše delovne skupnosti Janeza Megliča. Letos je že 41 let kar je zaposlen v tovarni. Spominja se še ustanovitelja tovarne Petra Kozine, saj je prav pri njem začel delati. Janez Meglič — organizator dela na domu — me je sprejel z nekoliko trpkim nasmehom na ustnicah, okrog katerih so se zarezale gube. Ob razgovoru se je razvnel, pero je komaj sledilo vsemu kar je povedal. Njegove živo sijoče oči so potrjevale to, kar je govoril.

Povejte nam nekaj o svoji mladosti!

»Zgodaj sem spoznal, da se rok ne da križem držati. Treba je bilo zagrabit za delo. Rodil sem se 19. maja 1915 v Kovorju. Doma sem bil najmlajši od treh sester in treh bratov. Oče Miha je bil samostojni čevljar. Dela je bilo včasih bolj malo, živeti je bilo tudi treba in tako smo si poiskali delo. Sam sem brez očetovega dovoljenja vprašal v tovarni Petra Kozine, če lahko pridem delat. Zelja se mi je uresničila in kakor vidite sem še danes tukaj. Začel sem trinajstega septembra 1929. leta kot tekač. Takrat in še dolgo potem nisi dobil takoj dela kot bi sam hotel. Treba je bilo postopoma napredovati.«

Naš sogovornik Janez Meglič je bil med drugim že trikrat odlikovan z medaljo dela — je tudi 15-kratni udarnik

Se kaj spominjate ustanovitve tovarne?

»Kako se ga ne bi? Najbolj se ga spominjam po tem, da je pobral v oddelku ali na dvorišču tudi žebelj, ki je ležal na tleh. Do delavcev je imel veliko razumevanja. Vsakega, ki ga je kaj vprašal, je poslušal. Bil je tudi zelo natančen. Žal se je moral začeti kmalu umikati in 1933. leta je umrl. Prišli so novi direktorji, tako da se jih v teh 41 letih kar veliko spominjam. Prostore (pisarne) so imeli v stari stavbi v prvem nadstropju. Proizvodni oddelki so bili razporejeni: snažilnica — finiše je bil v sedanjem oddelku šivalnice 511, centralna cvekarija je bila v drugem nadstropju, oddelk goodvear pa v tretjem nadstropju. V prostorih sedanega finančnega sektorja so stanovali uslužbenci in mojstri.«

Nam lahko poveste, kako ste delali v tovarni in kje?

»Kot sem že rekel, sem začel kot tekač. Moja prva plača je bila 70 dinarjev, doma sem pa moral plačati hrano 100 dinarjev. Trideset sem jih zaslužil doma pri očetu. Za kakšen težko prihranjen dinar sem si kupil ponošene kose obleke od drugih.

Po nekaj mesecih v tovarni sem že dobil drugo delo. Bil sem zelo radoveden, poslušal in gledal sem starejše in se učil. Treba je bilo poskusiti, starejši čevljarji so bili na svoje znanje zelo ljubosumni, zato smo ga »kradli« samo z očmi. Ko pa so šli čevljarji za nekaj minut iz oddelka, sem se nekoč skorajžil in večkrat poskusil,

Kaj pa ko ste se vrnili domov iz Kruševca?

»Bila je gospodarska kriza in dela ni bilo mogoče dobiti. Ker mi tedanji tehnični vodja Rant ni dal dela, sem šel za tri mesece delat k Markelju v Tržič, ki je imel doma čevljarstvo. Tam sem si tudi pokvaril desno roko. Po končanem bolovanju sem prišel nazaj v PEKO in delal v čistilnici do leta 1944. Nato sem odšel v partizane na Primorsko in prišel jeseni 1946 domov. Takoj je bilo treba poprijeti za delo. Ljudi je primanjkovalo, delali smo tudi po cele dneve, nadure so se grmadile.«

Se spominjate kakšnega posebnega dogodka kmalu po vojni?

»Če mislite, da je zanimiv je tole: 1954 sem na svoj rojstni dan postal mojster oddelka in tretji predsednik delavskega sveta. Nato sem delal vrsto del v družbeno političnih organizacijah. Bili smo precej večji entuziasti kot danes. Poleg tega pa je bila v nas tudi iskra nekdanjih Sokolov. Bili smo ponosni, nismo klonili pred vsako oviro. Borili smo se, dokler se je pač dalo.«

Janez si je medtem popravil delovno haljo in me pogledal izpod košatih pšeničnih obrvi, kar je bil znak, da lahko nadaljujeva razgovor.

Kdaj ste postali organizator dela na domu?

»Naj nadaljujem. Moja pot me je vodila nato do mojstra v goodyear, nadmojstra v šivalnici, podplatni in lep-ljenj izdelavi in od tam po ovinku do organizatorja dela na domu.«

Kot vemo, ste bili prvi s tem nazivom delovnega mesta. Kaj ste morali vse narediti, da je delo tako organizirano kot danes?

»Ne boste verjeli, vendar delo ni tako lepo kot je naziv. Vsak začetek je težak, tudi ta je bil. Bilo je treba organizirati mrežo zunanjih delavcev, ki bi delali usluge tovarni, saj je bilo pomanjkanje zornih delov vedno ozko grlo v proizvodnji. Treba je bilo organizirati vso administracijo in urediti vse potrebno za uspešno sodelovanje z »zunanjimi«, ki jih imamo evidentiranih že čez 700. Skratka, delo organizatorja ni tako lahko, kot bi si kdo mislil.«

Imate družino? Zanima nas tudi, kako preživljate svoj prosti čas doma?

»Poročil sem se leta 1940 v Tržiču. Z ženo Jožico imava tri otroke, dva sina in hčerko. Najstarejši Janez ima 30 let, dela pa kot čevljarjski tehnik v Nemčiji — nekaj časa je delal tudi pri das v PEKU. Srednji — Mir-

ko jih ima 28, najmlajša Vanja pa je dijakinja četrtega letnika pedagoške šole v Ljubljani. Doma mi ni nikoli dolgčas. Tu pa tam kaj postorim okrog hiše, najrajši pa jo mahnem v majhno weekend hišico, ki jo imamo takoj za stanovanjsko hišo. Rad se tudi pomudim na vrtu, z ženo pridno paziva, da so rože dovolj zalite, ognojene in pravilno obrezane«, je dejal Janez in se zasmejal, tako da se je jamica v bradi še poglobila.

Naj omenim še to, da Janez Meglič vodi že vrsto let blagajno vzajemne pomoči v tovarni.

Ko sem se poslavljaj od Janeza Megliča, mi je bilo kar hudo, da imam za razgovore v »Čevljarju« določen prostor. Od njega bi lahko izvedel toliko zanimivega, da bi lahko napisal knjigo, saj se spominov kar tre. Med njimi so veseli in žalostni, takšni, kakšno je pač življenje, včasih veselo, včasih pa žalostno.

Vam Janez Meglič, ki v teh dolgih letih nikoli niste zamudili službe, dovolite, da se z željami za dobro počutje in srečno jesen življenja pridružimo tudi mi v uredništvu.

Zahvala krvodajalcem

Letošnja krvodajalska akcija, ki je bila v dneh 29. in 30. oktobra 1971, je za nami. Po predvidenem programu občinskega odbora RK bi morali zbrati v našem podjetju 202 krvodajalca z ozirom na število zaposlenih. Prvotno se je prijavil 201 član delovne skupnosti, vendar se je odvzemu krvi odzvalo le 157 krvodajalcev. Vsem, ki so se odzvali odvzemu krvi — iskrena hvala.

Ob tej priložnosti poudarjamo, da krvodajalska akcija ni pomembna samo za pridobivanje krvi za potrebe zdravstva, pač pa je s tem dejanjem tesno povezana tudi krepitev solidarnostne zavesti, ki v našem družbenem življenju ne bi smela zamreti, čeprav jo tržna zakonitost

88 krvodajalcev, v letu 1969 — 111 krvodajalcev, v letu 1970 — 165 krvodajalcev, v letu 1971 — 157 krvodajalcev.

Angela Jenkole je dala kri 18-krat

Pripominjamo, da v navedenih podatkih niso zajeti tisti krvodajalci, ki jih je zavod za transfuzijo krvi povabil na odvzem med letom (izven krvodajalske akcije) z ozirom na potrebo posameznih krvnih skupin.

Izvršni odbor osnovne sindikalne organizacije je na svoji seji dne 5. 11. 1971 sklenil, da se tudi za letošnje krvodajalce organizira izlet, ki bo prihodnje pomlad. O izletu samem bodo vsi krvodajalci pravočasno obveščeni.

Alojz Žagar — kri je dal 20-krat

družbenega razvoja včasih že postavlja nekoliko v ozadje. Upoštevaajoč to dejstvo, upamo, da se število krvodajalcev v našem podjetju ne bo manjšalo, ampak bo v bodoče še večje število članov naše delovne skupnosti pokazalo pripravljenost na to humano dejanje.

Po podatkih, povzetih iz evidence o krvodajalcih, ki se vodi v obratni ambulanti, je razvidno, da je bilo v zadnjih šestih letih izmed članov naše delovne skupnosti sledeče število krvodajalcev: — v letu 1966 — 105 krvodajalcev, v letu 1967 — 106 krvodajalcev, v letu 1968 —

Adolf Kokalj je dal kri 17-krat

Vsem, ki so darovali kri, še enkrat — iskrena hvala!
Markič Marjan

Mladi še na robu

V Ljubljani je bil posvet predstavnikov komisij za družbeno ekonomske odnose pri občinskih komitejih ZMS in predsednikov mladinskih aktivov iz delovnih organizacij, ki so sodelovali v »Akciji 75«.

Posveta sta se udeležila tudi predsednik in podpredsednik mladinske organizacije. Posvet je bil za vse mlade zelo pomemben. Ocena rezultatov »Akcije 75« je pozitivna, saj je bilo vanjo vključenih 80 aktivov, ki sedaj delajo v delovnih organizacijah boljše kot prej.

Vodja komisije za družbeno ekonomske odnose pri republiški konferenci ZMS Zlatko Pavčnik je med drugim povedal: »V vsa dogajanja v našem gospodarstvu se moramo mladi močneje vključiti kot doslej. Zato so izkušnje minule akcije 75 še kako dragocena podlaga za nadaljnje delo, spodbujanje in ustanavljanje mladinskih aktivov po delovnih organizacijah.« V razpravi na temo o nadaljevanju Akcije 75 so mladi iz številnih občinskih organizacij in podjetij podprli predlog vodje komisije za družbeno ekonomske odnose. Kljub delavnosti nekaterih aktivov se bo treba še pošteno zagristi v delo, da bo mladinsko udejstvovanje dobilo pravo veljavo tudi v delovnih organizacijah. Navzoči so menili, da je o samoupravljanju v posameznih podjetjih sicer precej zapisanega, žal pa je dejansko mlad delavec še vedno preveč na robu skupnega upravljanja in odločanja. Pri nadaljevanju akcije bodo morali največji del bremena vzeti na svoje rame tisti mladinci, ki so na seminarjih dobili podroben vpogled v delo mladinske organizacije v podjetju.

Na posvetu so sprejeli tudi program za delo v naslednjem mandatnem obdobju, ki ga bodo pomagale uresničevati občinske organizacije ZMS in njihove komisije.

Po vsem tem se upravičeno sprašujemo mi mladi v naši tovarni, kako se bomo spo-

razumevali in uresničevali naloge, ki nas čakajo. Kako naj se povežemo z občinsko organizacijo ZMS, če je nedelavna in brez izkušenj in sodelovanja v »Akciji 75«?

Mladi se bomo v tovarni trudili, seveda s pomočjo vseh kot ponavljamo in pišemo, da bo delo mladih šlo vstrel z razvojem samoupravljanja v naši delovni organizaciji. Le tako bomo mladi poskušali uveljavljati svoj glas, tako da bomo sodelovali v reševanju vsakodnevnih nalog. Zato bomo morali prislusniti interesom kolektiva, ter delati v skladu z njimi. Posamezne nepravilnosti, ki so prisotne v delovnih organizacijah bomo obravnavali skupaj z družbeno političnimi organizacijami. Mladi smo prepričani, da lahko le dobro obveščeni kolektiv zares samoupravno odloča, kar pa je za nas najbolj pomembno.

MK

MLADINSKE ODDAJE

Zadnjič smo vam obljubili presenečenje. Nekateri mladinci so mislili, da smo že vnaprej napovedali poraz na oddaji mladinskih aktivov Gorenjske v Kropi.

Res je, da smo bili v tekmovalstvu zadnji. Priznamo, imeli smo tudi nekaj »kvizovske« smole, če jo lahko tako imenujemo. Skratka ni nam šlo tako, kot bi moralo in osvojili smo pet točk z ekipo v postavi (Slapar M.,

Perko L., Kunšič M.). Prvo mesto je zasedla ekipa Zelenarne Jesenice, drugi so bili predstavniki iz Kropje, tretji mladinci BPT, četrta so bili mladi iz tovarne Verig iz Lesc, in kot že napisano zadnji smo bili mi.

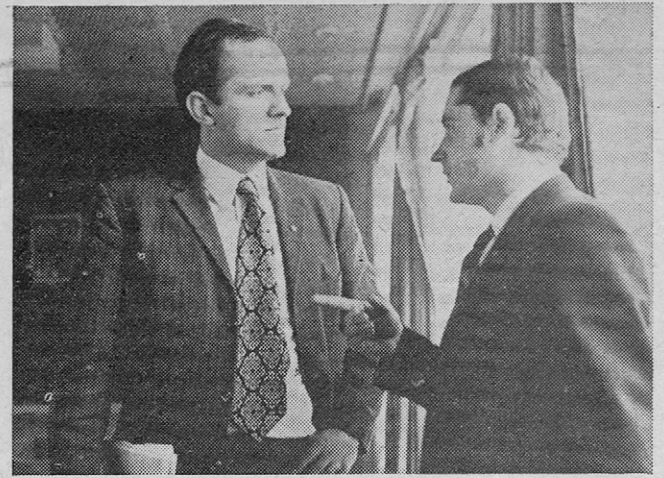
Z večjo zavzetostjo in skrbno pripravo bomo to lahko še kako popravili. Čakajo nas še tri oddaje. Prva je na vrsti na Jesenicah. Tokrat kviz odpade, možnost nastopa imajo samo pevci, recitatorji in ansamblji. Kako bomo zastopali našo tovarno na Jesenicah, pa vas bomo seznanili v prihodnji številki »Čevljarja«.

Presenečenje, če ga lahko tako imenujemo je to, da bo finalna oddaja v Trzinu. To pa seveda še ni vse. Urednik mladinskih oddaj pri RTV Ivo Strakel nam je obljubil, da bo zadnja oddaja posneta za ljubljansko televizijo. Vsekakor bo to velik dogodek za vse nastopajoče, kakor tudi za naš mladinski aktiv. Zato vabimo zainteresirane, recitatorje, pevce in ansamble, da nam sporoče, če želijo nastopati za naš aktiv.

M. K.

MI IN VI

Mladi plačujemo članarino prostovoljno vsak mesec po pet novih dinarjev. In kaj imamo od tega, so se začeli spraševati mladi po posameznih oddelkih. Kaj pa hočete dragi mladinci, ki ste končno privzdignili svoj glas? Povejte, pišite, lahko tudi telefonirate na interno 40. Vsem vašim željam bomo poskušali ustreči. Lahko ste samo prepričani, da je članarina na varnem, nihče ne bo nič vzel. Zato kar korajžno povejte kaj predlagate, mi vas poslušamo. In to zares.

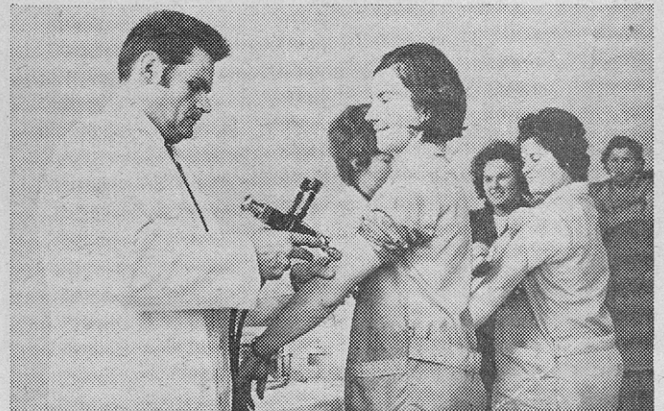

Predsednik ZMS Slovenije Živko Pregelj v razgovoru z našim predsednikom

Priznanje aktivu

Na posvetu predsednikov komisij za družbeno-ekonomske odnose pri občinskih komitejih ZMS in predsednikov aktivov ZMS iz delovnih organizacij, ki so sodelovali v Akciji 75, je dobil priznanje tudi naš mladinski aktiv, ki ga je na seminarjih zastopal predsednik Jože Klofutar. Priznanja sta podelila Živko Pregelj in Dagmar Šuster.

Predsedniku oziroma mladinski organizaciji, čestitamo in želimo, da bi bila še naprej tako aktivna kot doslej.

Letošnje cepljenje proti gripi je bilo z mrtvim cepivom

Mogoče boste dejale: »Saj je še dovolj časa za premislek in kombinacijo obleke za novoletne praznike.« Pa ni tako; mesec bo hitro naokrog, šivilje bodo imele polne roke dela, vse ženske niso navdušene za konfekcijo in zadrega bo kaj hitro tu. Zato se že sedaj raje odločite kakšno obleko in dodatke boste imele za ta večer.

V letošnjih modnih revijah je obilo izbere modelov za svečane priložnosti. Tudi pri nas se vse bolj pogosto pojavljajo dolge večerne obleke, čeprav mislim, da nakup take obleke ni vedno najprimernejši. Predvsem morate upoštevati, da boste v taki obleki v vsaki večji družbi hitro opazne in težko verjamem, da bi prihodnjič šle v isto družbo v prav tej obleki. Zato mislim, da je najenostavnejša rešitev lepa temnejša obleka ali trenutno moderna svetleča obleka elegantnega in enostavnega kroja. Taka obleka bo primerna za vsako svečanejšo priložnost, kamor pa z dolgo večerno obleko vedno ne boste mogle iti. Obleko lahko popestrite z ustreznimi in domiselnimi dodatki. Predvsem je važno, da je blago kvalitetno in da ne boste preti-

ravale z ekstravagantnim krojem. Verjetno se boste mnogo bolje počutile v enostavni obleki z okroglim ali V izrezom, chanel dolžine, princes kroja iz svile ali svileneja jerseyja ter podobnega materiala, posebno če niste najbolj vitke. Obleko temnejše ali svetlejše barve lahko dopolnite z brezokavnikom, ki bo pri temnejši obleki svetel in obratno.

Seveda morate paziti, da bo barvna kombinacija ustrezna in prijetna.

Če ste navdušene nad kombinacijo krila in bluze, boste lahko tudi tukaj naše primerno rešitev z enobarvnim krilom in pisano svetlečo bluzo. Primeren pa je tudi lep in eleganten kostim, kroj pa mora biti primeren za svečane priložnosti. Paziti morate na dolžino jopice, na ovratnik in na kroj krila.

Mislim, da se boste tako pravočasno pripravile za svečan novoletni večer, kajti drugače boste pred prazniki v gneči prehitro kupile in vam bo takega nepremišljenega nakupa kasneje žal.

Vida Rozman

Za vas

Mesec boja proti alkoholizmu

Slovinci se glede zmernosti pri uživanju alkohola že od nekdaj nismo mogli pohvaliti. Res pa je, da pretirano pijejo alkoholne pijače tudi drugi narodi in čeprav so v tej grdi razvadi pred nami, je njihov položaj vendarle nekoliko drugačen, ker jih je več in zato alkoholno zlo ne pride tako do izraza.

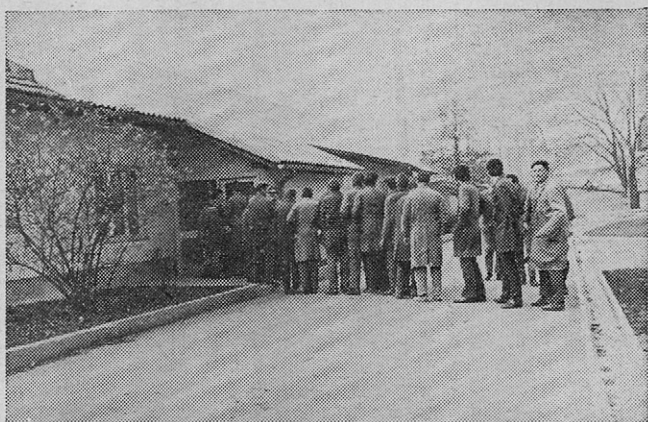
Po drugi svetovni vojni alkoholizem nenehno narašča in to po vsem svetu, tako da je ta pojav že prav zaskrbljujoč. Zato po svetu ustanavljajo vedno več društev in ustanov za boj proti pretirani proizvodnji in potrošnji alkohola. Potrošnja alkohola je tako povezana z običaji, da se vsakdo počuti domala prizadetega, če vpričo niaga načnemo temo o alkoholizmu, posebno če kritiziramo porabo teh pijač in običaje, ki so s tem v zvezi.

Pri nas prihajajo že otroci zelo zgodaj v stik z alkoholom, najkasneje pa v puberteti, ko se hočejo enačiti z odraslimi ali pa uveljaviti v svoji skupini.

Od prvega kozarca pijače pa do naslednjega se večja odpornost do alkohola, vendar nekega dne pride do tistega kozarca, ki pomeni neposreden in brezpogojen prehod v bolezen — alkoholizem. Odpornost se ne povečuje več, ampak se pojavi preizkušnja vzdržljivosti organizma, čemur pa zelo kmalu sledi značilno zmanjšanje odpornosti, hude alkoholne okvare in končno tudi smrt, če se bolnik ne zdravi. Ko se alkoholizem že pojavi, začnemo z disciplinskimi in preventivnimi akcijami ter zdravstveno vzgojo, čeprav to ne more več koristiti. Bolezen je že tu, alkoholik pije zato, ker mora piti in je odvisen od alkohola in ker ne gleda na svojo in našo dobro voljo; brez zdravljenja ne more pustiti pijače.

Alkoholike zdravijo v različnih ustanovah, kjer poleg zdravil uporabljajo tudi psihoterapijo in socialno medicinske posege z rehabilitacijo.

Štefka Gros

Kdo ve kdaj in kaj čakajo ...?

Sodbe in obsodbe

Škotji so skopi. Tašče so zle. Zenske so klepetave. Židov se ne da prenašati. Hrvatji bi se radi razširili na račun drugih. Srbi ne morejo pozabiti, da so dolgo vladali. Slovenci so šleve.

Če natančneje pogledamo gornje stavke, bomo videli, da je ta sodba vse drugo kot dobrohotna, pozitivna.

Poleg tega so gornje sodbe stereotipne. Se pravi: naj je že njihovo izhodišče takšno ali drugačno, delno resnično, ali neresnično, stereotipno absolutizirajo neko resničnost ali 'dozdevno' značilnost skupine ljudi. Govoriti v stereotipih je kajpak udobno. Nič ni treba misliti, o ničemer dvomiti, napenjanje možganov odpade. Sodbe so tu, enkrat za vselej. In če se resničnost ne pri-

lega tem sodbam — tem slabše za resničnost.

Take stereotipne sodbe pa so tudi nevarne. Tem nevarnejše, čim večjo količino sovražstva, nenaklonjenosti, odklonilnosti vsebujejo.

Ker so hudobna in ker utegnejo biti nevarna, so stereotipna mnenja zadeva, s katero bi se morali dan za dnem ubadati. Najprej sami.

Zadnjič sem bil na izletu. Srečal sem na deželi znanca. Beseda je dala besedo. In potlej je padla tista: »Pri Bradačevih imajo pa bolhe.« Bradačeve poznam od daleč, ne posebno dobro. A sem le napravil ovinek, ko bi moral iti mimo tiste hiše. Nazaj grede sem preiščal nekako takole: Kaj če je to neugodno sodbo začel raznašati nekdo, ki je Bradačevim gorak? Lahko da so se pri hiši zaradile bolhe, pa so jih med

tem pregnali. Toda: Bradačevi imajo pečat, in naj se še tako otepajo, ta pečat jim bo še dolgo ostal.

In tako se tako rekoč dan na dan zarečemo s kako stereotipno ali pavšalno sodbo: Tone je idiot, Tine je zoprni, Mica je nesposobna, Francka lahkomišelnica.

Da bi bilo še huje, kajpak takih sodb ne izrekamo vpričo ljudem, ki jih sodimo. To je zmerom sodba in absen-tia, v odsotnosti »obtože-

nega«. Zato prizadeti ne more dokazati svoje nedolžnosti ali le delne krivde. Priziv ni mogoč.

Sodba se ozna. Sepetanje, na uho.

Rekli boste, to so stare nadloge, na svetu so, odkar ta svet stoji.

Toda zakaj bi se morali z njimi kar tako sprizajzniti?

Jože Šircelj

Članek nam je dovolil objaviti avtor.

Ali že veste ...

...da bo ekspedicija treh Tonetov in enega doktorja nosila v decembru naše čevlje Toronto. Mini ekspedicija štirih ljubljancev bo startala drugega decembra v zahodno Afriko. Nameravajo se povzpeti na 5190 metrov visoki vrh Mount Kenye. Vzpon je dokaj težaven in nevaren. Ekspedicijo sestavljajo: dr. Evgen Vauken, ing. Tone Jeglič, Tone Sazonov in Tone Fornezzi-Tof.

Člani ekspedicije so bili na obisku tudi v naši tovarni in nam obljubili, da se bodo s poti kaj oglasili. Tof pa nam je obljubil nekaj zapisov s poti, da o slikovnem materialu sploh ne govorimo. Čevlji jih bodo ščitili pred kačami, ko se bodo prebijali skozi džunglo.

Fantje srečno!

...da sta med drugimi dva člana mladinskega komiteja Jože Klofutar in Marjan Dolžan odpotovala v Tolmin na »orožne vaje«. Pisala sta kartico s pozdravi. Po pisavi so deč ugotavljamo, da sta utrujena od vsakodnevnih vaj. Pišeta, da komaj čakata, da se vrmeta v tovarno.

...da nam je Tof dovolil ponatis njegovega AUFBIK-SA. Jugoslavija je na tretjem mestu v Evropi po porabi alkoholnih pijač. Strokovnjaki menijo, da bomo, če bo šlo tako naprej, in naprej bo šlo, saj smo vendar napredna država, kmalu postali absolutni rekordrji.

Živeli napredni alkoholiki! Jaz sem pa mislil, da smo še vedno pijani naših zmag in uspehov.

...da v Italiji naročena revija MICAM pride v tovarno z zamudo petih mesecev. To je zelo skrivnostno, še bolj pa je skrivnostno to, da lahko pride iz tovarne v modelirnico že v 14 dneh...

...da je ortopedsko podjetje v Bad Honnefu ob Renu izdelalo posebne ortopedske sandale, ki pospešujejo krvni obtok. Noga v sandalah se opira na 888 prožnih gumbkov, ki nenehno masirajo stonalo, in sicer ne le na podplatu, marveč tudi ob strani. Ker se višji gumbki postavijo pod pritiskom poševno. Njihov položaj se spreminja ob vsakem premiku.

Masažne cene teh »super« sandal še ne vemo.

...da strokovnjaki obetajo za letošnjo zimo novost na naših smučiščih — smučanje s kratkimi smučmi. Prednosti le-teh so prav za začetnike, ki se hitreje naučijo krmarjenja. Tako pričakujemo, da bodo med njimi letošnjo zimo tudi naši sodelavci, posebno tisti, ki so lani zlomili smučke...

Obvestilo

Letna konferenca delovnih invalidov bo v soboto, 11. decembra v veliki sejni dvorani skupščine občine Tržič. Zato odbor vabi vse delovne invalide naše tovarne, da se letne konference udeležijo v čim večjem številu.

Kontrolorka Tilka Zupan je 17. novembra praznovala 50-letnico. Pri nas je zaposlena 19. leto. Čestitamo!

Čestitka

Kot izredni slušateljci sta v septembru diplomirali Anica TERAN na visoki ekonomsko komercialni šoli v Mariboru in Olga PETERNEL na srednji ekonomski šoli.

K uspehu obema iskreno čestitamo!

Zahvala

Najiskreneje se zahvaljujem sindikalni organizaciji za enkratno denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Angela Zunko
Lepljena II

Ob rojstvu ...

(Nadaljevanje s 1. str.)

pravnosti, brez osnovnih človeških pravic, v priganjanju in ubijanju.

Razvoj znanosti je človeku omogočil prodiranje v vesolje, v osrčje zemlje, odkrivanje naravnih zakonitosti, ki jih obrača v svojo korist, po drugi strani pa ta isti človek ne more ustaviti prelivanja krvi v Vietnamu, Kambodži, na Bližnjem vzhodu in afriških deželah, ne more rešiti milijone ljudi, ki živijo v bedi in pomanjkanju. Kje je izhod? Samo v človeku in njegovem zavestnem uporu proti vsem oblikam zasužnjevanja.

Da bi se naše misli zopet osredotočile na naš praznik, na Dan republike 29. november, čestitam v imenu samoupravnih organov članom delovne skupnosti tovarne obutve »Peko« Tržič in jim želim še veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva ob prazniku.

Predsednik DS
Pavel Roblek

Zahvala

Prebivalci Jelendola in Loma se zahvaljujejo delovni skupnosti Peko za finančno pomoč in razumevanje. S prostovoljnim delom in s finančno pomočjo podjetij so postavili dva TV pretvornika. Zahvalo sta podpisala predsednik gradbenih odborov Janez Meglič in Franc Kavčič.

Zanimivosti

ZENSKI ČEVLJI ZA IZVOZ

Agencija Tanjug je objavila, da je kupcem v Bolgariji, Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji, Poljski, ZDA, Čehoslovaški in ZR Nemčiji tovarna obutve »Koštana« v Vranju poslala letos 260.000 parov ženskih čevljev. To je tretjina letošnje proizvodnje in hkrati rekorden izvoz vranjske tovarne.

POŽAR V SVITU

Čehoslovaški ministrski svet je na zadnji seji razpravljal o požaru, ki je povzročil zelo veliko škodo v čevljarskem podjetju SSVIT Gottwaldovo (bivši Bata Zlin). Po oceni ministrstva za industrijo znaša škoda 3,3 milijarde S-din. Človeških žrtev ni bilo.

(Schuhmarkt št. 46/71)

